

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Naděždy Řehákové a soudkyň JUDr. Ivanky Havlíkové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobkyně: **Z. Š.**, narozená dne X
bytem X

proti

žalované: **Česká advokátní komora**, IČO 66000777
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1 – Nové město

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 6. 2022, č. j. 10.01-000313/22-002,
takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a rozhodnutí žalované

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, jímž žalovaná rozhodla tak, že se žalobkyni k její žádosti neurčuje advokát k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“).
2. Uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaná rozhodla k žádosti žalobkyně ze dne 26. 5. 2022 o určení advokáta dle ust. § 18c zákona o advokacii k zastoupení v řízení před Nejvyšším soudem ČR o dovolání proti rozsudku Vrchního soudu

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

v Olomouci ze dne 25. 1. 2022, č. j. 4 Co 3/2022-311. Důvodem nevyhovění žádosti bylo nesplnění podmínek dle § 18 odst. 2 a § 18c odst. 1 a 4 zákona o advokacii, s nimiž zákon spojuje vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby.

3. Žalovaná nesplnění podmínky dle § 18 odst. 2 cit. zákona spatřovala v tom, že žalobkyně nesplnila podmínku pro ustanovení advokáta podle zvláštních právních předpisů, konkrétně v tomto případě dle § 30 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), neboť nepředložila pravomocné rozhodnutí soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce v občanském soudním řízení.
4. Nesplnění podmínky dle § 18c odst. 1 a 4 cit. zákona pak žalovaná spatřovala také v tom, že žalobkyně v žádosti neuvedla žádné skutečnosti týkající se rodinných poměrů a její finanční a majetkové situace, neprokázala tak, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby.
5. Z uvedených důvodů nebylo žádosti žalobkyni vyhověno a advokát jí nebyl určen.

II. Žaloba

6. Žalobkyně v podané žalobě sporovala závěry žalované s argumentací, že žalovaná nerozhodla o předmětu její žádosti, neboť rozhodla o neurčení advokáta k poskytnutí „bezplatné“ právní služby a nikoli o „určení advokáta“ z důvodu odmítnutí poskytnutí právní služby dvěma oslovenými advokáty. Namítla, že napadeným rozhodnutím tak bylo rozhodnuto o její žádosti z jiného důvodu než žádala, tj. že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvěma oslovenými advokáty. Žalovaná tak dle žalobkyně zatížila řízení vadou, která způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí a jeho důsledkem bylo odepření práva žalobkyně na spravedlivý proces. K podané žalobě v přílohách jako důkazy označila a připojila napadené rozhodnutí a svou žádost ze dne 26. 5. 2022.

III. Vyjádření žalované

7. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě jako spornou otázku vyvěrající z podané žaloby vymezila tak, že jde o posouzení, zda i majetný občan (zde žalobkyně) má právní nárok na určení advokáta bez dalšího i v situaci, kdy mu alespoň dva předtím oslovení advokáti odmítli v dané věci právní službu poskytnout. Žalovaná poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu, který např. v rozsudku ze dne 7. 9. 2021, č. j. 9 As 121/2021-29, vyslovil, že právní služba se dle § 18c odst. 1 zákona o advokacii poskytuje žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Samotné splnění podmínky odmítnutí poskytnutí právní služby alespoň dvěma advokáty dle § 18c odst. 3 tohoto zákona k určení advokáta k poskytnutí právní služby není v takovém případě dostatečné, žadatel musí splnit obě uvedené podmínky kumulativně.
8. Žalovaná zmínila, že totožnou otázkou, zda i majetný občan může úspěšně žádat o určení advokáta k poskytnutí právní služby, a to nikoli bezplatně, jako tomu bylo dle právní úpravy účinné do 30. 6. 2018, měl vyřešit Městský soud v Praze v řízení vedeném pod sp. zn. 6 A 101/2021, v němž se tento soud obrátil na Ústavní soud s návrhem na zrušení části zákona o advokacii, týkající se právě problematiky určování advokátů k poskytnutí bezplatné právní služby výlučně osobám nemajetným.

9. Žalovaná v této věci připomněla, že žalobkyně napadá žalobou rozhodnutí žalované, které stojí nikoli pouze na zákonném kritériu, že žalobkyně jako žadatelka neprokázala, že je osobou, jejíž příjmové a majetkové poměry odůvodňují určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c odst. 1 zákona o advokacii, ale i na nesplnění dalšího zákonného kritéria, a to prokázání, že nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení soudem. Pokud pro zamítnutí žaloby stačí, že ob stojí alespoň jediný důvod uvedený v rozhodnutí žalované o neurčení advokáta, pak je důvod k postupu, který učinil i Městský soud v Praze, když rozsudkem ve věci sp. zn. 10 A 114/2021 žalobu zamítl.
10. Žalovaná má navíc za to, že jsou správné dosavadní výklady § 18 a § 18c zákona o advokacii provedené Městským soudem v Praze i Nejvyšším správním soudem stran otázky „přístupu ke spravedlnosti“, k otázce omezení okruhu osob, kterým může být advokát určen, jsou-li navíc kumulativně splněny i další zákonné podmínky pro určení advokáta k poskytnutí právní služby, tedy pro osoby nemajetné, přesněji řečeno, advokát by měl být určen pouze takovému žadateli, jehož majetkové a příjmové poměry to odůvodňují – § 18c odst. 1 věta první cit. zákona, při případném současném kumulativním splnění dalších podmínek stanovených zákonem o advokacii a vyhláškou č. 120/2018 Sb.
11. Neobstojí ani výtku žalobkyně, že v rozhodnutí o neurčení advokáta se žalovaná nevypořádala s tím, že v žádosti žalobkyně jmenovala dva advokáty, kteří jí odmítli právní službu poskytnout. To je pochopitelně první možnost, jak se měla žalobkyně postarat o zajištění si právního zastoupení do poptávaného řízení o dovolání (a mohla a měla oslovit i další advokáty), ale časově mezi nezvolením si advokáta a žádostí o určení advokáta podávanou u žalované, musí dle zákonné úpravy proběhnout posouzení žádosti žadatele o ustanovení zástupce pro řízení soudem – tuto podmínku v žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby zcela ignorovala.
12. Žalobkyně nesplnila další zákonnou podmínku ve smyslu ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii dle ust. § 30 o. s. ř. Již sama skutečnost, že žalobkyně netvrdila ani neprokázala, že s takovou žádostí o ustanovení zástupce soudem nebyla úspěšná, nemohlo být žádosti vyhověno, pro nesplnění podmínek § 18 a § 18c zákona o advokacii.
13. Z uvedených důvodů žalovaná navrhl, aby soud podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Další podání účastníků

14. Žalovaná v dalším podání ze dne 26. 4. 2023 reagovala na vývoj po vydání nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 ze dne 24. 1. 2023 a na něj navazující první rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 6 A 45/2022 rovněž ve věci žalobkyně Z. Š. proti žalované po vydání uvedeného nálezu.
15. Vyjádřila, že Městský soud i po nálezu Ústavního soudu žalobu zamítl, když odkázal na to, že řízení o přezkumu rozhodnutí žalované (v jiné věci žalobkyně pod sp. zn. 6 A 101/2021) v níž byl právě podán návrh k Ústavnímu soudu ohledně ústavnosti § 18c odst. 1 zákona o advokacii, šlo o rozhodnutí žalované o zastavení řízení, a tudíž specifické tak, že jeho okolnosti nelze srovnávat s jinými rozhodnutími žalované o neurčení advokáta. Žalovaná proto navrhl, aby soud v této věci doplnil důkazní řízení o obsah spisů Městského soudu v Praze sp. zn. 6 A 101/2021 a sp. zn. 6 A 45/2022, zejména přezkoumávaných správních rozhodnutí žalované a rozsudku ze dne 20. 4. 2023 ve věci sp. zn. 6 A 45/2022. Dle žalované je zřejmé, že ani senát 6 A, který je tím, kdo jako návrhovač učinil vůči Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 18c odst. 1 zákona o advokacii ve slovech „jehož příjmové a majetkové

poměry to odůvodňují“, nepovažoval obsah nálezu za příléhavý pro rozhodnutí v jiném řízení, konkrétně v řízení vedeném pod sp. zn. 6 A 45/2022. Žalovaná má za to, že ani v této věci, do které podala toto vyjádření, nelze považovat nález Ústavního soudu za příléhavý v tom smyslu, aby žalobě žalobkyně mohlo být automaticky vyhověno pouze s odkazem na výrok uvedeného nálezu.

16. Žalobkyně v dalším podání ze dne 10. 11. 2023 uvedla, že nález Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 ze dne 24. 1. 2023, kterým Ústavní soud zrušil ust. § 18c odst. 1 zákona o advokacii ve slovech „jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují“, má přímý vliv na řízení v této věci, byť rozhodnutí žalované bylo vydáno před vydání nálezu. Tím, že žalovaná požadovala údaje, které v daném případě k rozhodnutí nepotřebovala znát, zasáhla současně do osobních, příjmových a majetkových poměrů žalobkyně, což platí i po dobu odložené vykonatelnosti nálezu. Žalobkyně s odkazem na zásadu rovnosti účastníků řízení žádala, aby soud „poskytl usnesení“ (zřejmě žalobkyni a zřejmě jde o usnesení žalované o zastavení řízení ve věci 6 A 101/2021 – pozn. soudu) ke srovnání s jinými rozhodnutími žalované.

V. Jednání před soudem

17. Žalobkyně se k nařízenému jednání nedostavila s omluvou bez udání důvodů, kterou zaslala soudu v podání ze dne 10. 11. 2023 spolu s vyjádřením k věci, v němž již výslovně vyjádřila souhlas s tím, aby soud rozhodl ve věci bez její přítomnosti.
18. Přítomný zástupce žalované při jednání před soudem odkázal na vyjádření žalované k žalobě. K podání ze dne 26. 4. 2023, kterým žalovaná reagovala na nález Ústavního soudu, upozornil na to, že napadené rozhodnutí je založeno na dvou důvodech. Na nedostatku prokázání osobních, příjmových a majetkových poměrů a dále i na tom, že se žalobkyně nepokusila zajistit si právní službu tím, že by požádala soud o ustanovení zástupce pro řízení. Předdeslal, že celý třetí odstavec žaloby se zabývá tím, že žalobkyně žádala o určení advokáta k placené právní službě. Na to reagoval senát 6 A i po nálezu Ústavního soudu tak, že žadatel může žádat o placenou i bezplatnou právní službu, implicitně však žádá o bezplatnou právní službu. To znamená, že i po nálezu Ústavního soudu náklady advokáta, jeho odměnu bude platit buď Česká advokátní komora, a to převážně většinu věcí, neboť ve věcech, které se týkají řízení před Ústavním soudem nebo před správním orgánem ve správním řízení, náklady platí stát. Za této situace nemůže obstát úvaha v třetím odstavci žaloby. Jestliže žadatel nevyplní řádně formulář žádosti, pak bez ohledu na nález žalovaná nemá řádně co přezkoumávat, protože žádost není úplná. Proto žalovaná setrvává na druhém důvodu, že žalobkyně měla a musela podle platné právní úpravy nejprve požádat soud o ustanovení, a teprve v případě neúspěchu se se svou žádostí mohla a měla obrátit na žalovanou se žádostí o určení advokáta. To neučinila a nevede k tomu žádnou polemiku v žalobě. Soud tak může přezkoumat jen ty žalobní důvody, které jsou v žalobě uvedeny. Zástupce žalované vyjádřil, že doposud nemá představu o tom, jak bude do budoucna zvažována i podmínka ustanovení advokáta soudem a zda bude legislativně upraven soulad řady hmotněprávních ustanovení v několika zákonech ještě s procesními předpisy. Jinak přisvědčil tomu, že nález Ústavního soudu má dopad i na rozhodnutí vydaná před jeho vykonatelností. Na závěr uvedl, že nenavrhuje provedení dalších důkazů a vysvětlil, že pokud to bylo v jeho vyjádření původně navrhováno, šlo jen o apel k tomu, by se soud seznámil s rozhodnutími senátu 6 A.
19. Soud neprovedl k návrhu žalované i žalobkyně dokazování spisy a rozhodnutími ve věcech vedených u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 A 101/2021 a sp. zn. 6 A 45/2022. Kromě

toho, že žalovaná od návrhu těchto důkazů upustila, byť žalobkyně nikoliv, nebylo zapotřebí provádět dokazování spisy a rozsudky jiného senátu Městského soudu v Praze. K návrhům žalobkyně na dokazování rovněž uvedenými spisy a k dalšímu jejímu požadavku na „poskytnutí usnesení“, obsažených v jejím vyjádření ze dne 10. 11. 2023, zaslaných den před nařízeným soudním jednáním, soud uvádí následující. Pokud žalobkyně považovala spisy a usnesení žalované za nezbytné pro účely jejího řízení o žalobě v této souzené věci, měla dost prostoru např. k nahlédnutí do těchto soudních spisů a do usnesení žalované v soudním spise u městského soudu v případě, že by to odůvodnila svým naléhavým právním zájmem. Mohla se také zúčastnit jednání v této věci (k němuž se bez uvedení důvodů omluvila) a navrhnout provedení konkrétních důkazů ze soudních spisů a při jednání uvést, v čem mají podpořit její žalobní tvrzení. Soud sám neshledal potřebu a důvod, aby navržené důkazy provedl z vlastní iniciativy, neboť rozsudky v uvedených věcech jsou mu známy z úřední činnosti, avšak zejména okolnosti podané žaloby v této věci ve vztahu k žádosti o určení advokáta (tedy předmětu řízení) byly poněkud odlišné.

VI. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a současně přihlédl i k nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 ze dne 18. 10. 2022.
21. Žaloba není důvodná.
22. Stěžejním a jediným žalobním bodem je tvrzení žalobkyně, že žalovaná k žádosti žalobkyně rozhodla o neurčení advokáta k poskytnutí právní služby z jiného důvodu, než žalobkyně žádala.
23. Soud vyšel z podané žádosti žalobkyně ze dne 25. 6. 2022 o určení advokáta a z právní úpravy určení advokáta k poskytnutí právních služeb dle zákona o advokacii, související vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb. a z judikatury správních soudů k náležitostem žádosti.
24. Podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.
25. Podle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii žadatel, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.
26. Podle § 18c odst. 2 žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje:
 - a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

- b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).
27. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
28. Podle § 18c odst. 4 zákon o advokacii k žádosti musí být přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti včetně vzoru jejího formuláře a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.
29. Podle § 18c odst. 5, věty první zákona o advokacii Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu.
30. Jak již Nejvyšší správní soud shrnul ve svých rozsudcích, např. č. j. 6 Ads 19/2008-06, č. j. 9As 121/2021-29, jakož i Městský soud v Praze v řadě svých rozsudků, logika zákonné úpravy je nastavena tak, že primárně by mělo být právní zastoupení zajištěno na základě plné moci a teprve, pokud to není z nějakého důvodu možné, měl by být ustanoven advokát soudem a až poslední možností je ustanovení advokáta Českou advokátní komorou.
31. Obecně tedy platí, že poskytování právních služeb je činnost úplatná s tím, že si klient advokáta vybírá a hradí mu odměnu. V případě, že žádá o bezúplatnou právní službu nastává možnost určení advokáta žalovanou, přičemž úplatnost právní služby jde mimo osobu žadatele. Žalobkyně v této věci žádala o určení advokáta k poskytnutí služby pro fyzickou osobu pro řízení o dovolání proti rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, nežádala tedy dle § 23 odst. 3 zákona o advokacii co do povahy řízení o poskytnutí služby na náklady státu.
32. Jestliže žalobkyně ve formulářové žádosti žádala o právní službu dle § 18c zákona o advokacii, když takto byla žádost označena, a v žádosti nikterak neuvedla, za jakých podmínek o službu žádá (zda dle § 18c odst. 3 nebo § 18c odst. 2 a 4 zákona) resp. neuvedla nic o svých příjmových a majetkových poměrech, resp., nevyjasnila, že požaduje právní službu, aniž by byla nemajetná, pak žalovaná při svém rozhodování dle ust. § 18c odst. 5, věty první zákona nemohla sama předvídat či určit okolnosti žádosti a logicky vycházela ze všech podmínek, které na určení advokáta klade ust. § 18 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 18c zákona o advokacii, tedy i z podmínky zajištění zastoupení pomocí institutu ustanovení zástupce soudem dle § 30 o. s. ř. Z hlediska úhrady nákladů právní služby tedy postupovala logicky obezřetně, když žádost žalobkyně a její přílohy sice osvědčovaly podmínku dle § 18c odst. 3 zákona, neboť žalobkyně doložila potvrzení dvou advokátů, kteří jí odmítli poskytnout právní služby, avšak nedoložila splnění podmínky neustanovení advokáta soudem ve smyslu § 18 odst. 2 zákona podle zvláštních právních předpisů. Žalovaná, jak už bylo uvedeno v řadě rozhodnutí správních soudů, nebyla povinna žalobkyni vyzývat k upřesnění či doplnění, případně spočívajících v důvodu, proč nevyplnila oddíly žádosti týkající se příjmových a majetkových poměrů žalobkyně, neboť ust. § 37 odst. 3 zákon č. 500/2004 Sb. správního řádu se v uvedeném řízení neuplatní.
33. Podle § 55a odst. 1 zákona o advokacii ve věcech uvedených v § 18a až 18c postupuje Komora podle správního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak. Ustanovení § 13, § 15 odst. 4, § 18, 35,

§ 36 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41, § 45 odst. 2, § 47, 49, § 51 odst. 2, § 80 až 93, § 100 až 129, § 131, 133, § 137 až 139, § 152 a 178 správního řádu se přitom nepoužijí.

34. V souzené věci tedy nepřicházelo v úvahu užití ust. § 37 odst. 3 správního řádu, podle kterého nemá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu.
35. Pokud se žalobkyně podanou žádostí snažila docílit určení advokáta i přesto, že jí nesvědčí příjmová a majetková nedostatečnost, měla takovou okolnost v podané žádosti uvést, neboť žalovaná byla jinak vedena rozhodnutím o důvodech žádosti za podmínek ust. § 18 odst. 2 ve spojení s 18c a logicky aplikovala ust. § 18 odst. 2 (odkazem na § 30 odst. 2 občanského soudního řádu), když mělo-li jít o službu zastoupení v občanském soudním řízení, případně při neustanovení advokáta soudem na náklady České advokátní komory.
36. Žalobkyně až v podané žalobě namítkou, že žalovaná rozhodla o neurčení advokáta z jiného důvodu, naznačila, že žalovaná nerozhodovala podle § 18c odst. 3, nýbrž rozhodoval jako by šlo o žádost o určení bezplatné právní služby, tedy žalovaná dle mínění žalobkyně zřejmě neměla vůbec požadovat doložení rozhodnutí soudu o neustanovení advokáta.
37. K uvedenému soud uvádí, že žadateli se právní služba podle ustanovení § 18c zákona o advokacii poskytuje bezplatně. Pokud jde o určení advokáta pro řízení před Ústavním soudem a v řízení před orgánem veřejné správy, hradí odměnu advokáta stát. V ostatních věcech, ke kterým je advokát určen podle ustanovení § 18c, poskytuje advokát právní služby nadále na své náklady, případně má nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu (ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii). Z hlediska žadatele, který osvědčí naplnění podmínek ustanovení § 18c zákona o advokacii, mu však bude určený advokát poskytovat právní službu bezplatně; náklady advokáta vůči žalované či vůči státu se sféry žadatele nedotýkají.
38. Na základě uvedených skutečností bylo proto nezbytné, aby žalobkyně, pokud podávala žádost o určení advokáta dle § 18c zákona o advokacii, zcela jednoznačně konkretizovala svůj obvyklý požadavek, tedy že požaduje určení advokáta dle § 18c odst. 3 zákona, aniž by byla nemajetná, event. s tím, že si poskytnutou právní službu bude hradit sama z vlastních zdrojů tak, aby žalovaná seznala „pravý“ důvod podání žádosti, který až posléze (po podání žaloby) byl zpětně vyjasněn – zřejmě spočíval toliko v odmítnutí právní služby oslovenými advokáty (v tom, že se žalobkyně nemohla domoci právní pomoci z jiných důvodů,) a v ničem jiném.
39. Žalobkyně ve formulářové žádosti o určení advokáta dle § 18c zákona o advokacii ani nenaznačila, že by žádala o určení advokáta na vlastní náklady. Rovněž z ničeho jiného neplyne, že by předmět žádosti spočíval v určení advokáta k poskytnutí právní služby i přes finanční dostatečnost žalobkyně. Žalovaná proto postupovala důsledně dle § 18c odst. 1 zákona o advokacii, jak ostatně činí i v jiných obdobných případech, a žalobkyni neurčila advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby. S právě uvedeným lze spojit žalovanou posuzovaný důvod nevyhovění žádosti o určení advokáta, a to, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce podle zvláštních právních předpisů dle § 18 odst. 2 věty první zákona o advokacii (tedy podle § o. s. ř.) pro účely daného řízení.
40. Kromě uvedeného žalobkyně neuplatnila v žalobě žádnou konkrétní námitku proti důvodnosti postupu žalované, místo toho až v žalobě uvedla důvod, pro který jediné

požadovala určení advokáta, aniž by tento důvod mohl nebo měl být znám žalované při jejím bezodkladném rozhodování o žádosti. Žalobkyně tedy žalované vytýká nesrovnalost (jiný předmět žádosti), aniž by sama v řízení před žalovanou náležitě vymezila konkrétnosti a okolnosti žádosti. Nemohla očekávat, že žalovaná sama bude dotvářet důvody jejího požadavku podle řazení jednotlivých ustanovení § 18c zákona.

41. Jestliže v žádosti žalobkyně neuvedla všechny podstatné skutečnosti k důvodu své žádosti o určení advokáta a co do úvah a postupu žalované neuplatnila žádný žalobní bod, v němž by konfrontovala postup žalované s obsahem žádosti, soud se tak nemohl vyjádřit k otázce, zda je při určení advokáta dle § 18c zákona o advokacii nutné trvat na nesplnění podmínek pro ustanovení zástupce podle zvláštních právních předpisů (§ 18 odst. 2 věta první téhož zákona), a to ani po vydání nálezu Pl. ÚS 44/21.
42. Důvody uvedené žalobkyní až ve vyjádření ze dne 10. 11. 2023, že žalovaná nepotřebovala znát údaje k jejím osobním, příjmovým a majetkovým poměrům, nelze za situace již shora popsané považovat za včas uplatněné žalobní body. Soud proto dodává, že nemohl postupovat stejně jako sedmnáctý senát Městského soudu v Praze v rozsudcích 17A 98/2022 a 17 A 110/2022, jelikož žalobkyně co do tohoto důvodu neurčení advokáta nevznesla včasný žalobní bod. Naopak soud v této věci nahlížel na podanou žalobu obdobně jako senát 18 A Městského soudu Praze v rozsudku ze dne 17. 7. 2023, č. j. 18 A 17/2022-55, a to v části jeho rozsudku týkající se obdobné neúplnosti žádosti o určení advokáta, a to rovněž ve věci žalobkyně (body 35.–38. rozsudku).
43. Soud proto i v této věci musí poukázat na dispoziční zásadu řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. Žalobkyně měla předeštit konkrétní důvody tvrzené nezákonnosti postupu žalované v konfrontaci s její žádostí o určení advokáta, což neznamenalo jen tvrdit (a to opožděně v jejím vyjádření ze dne 10. 11. 2023), že ze žádosti a z její žaloby bylo zřejmé, že není žadatelkou, jejíž „příjmové a majetkové poměry to odůvodňují.“ Z podané žádosti to bez upřesnění pochybností nevyplývá a z podané žaloby nelze skutkově a právně zpětně dovozovat pohnutky a poměry žalobkyně ke dni podání žádosti. Není na soudu, aby důvody nezákonnosti správního rozhodnutí zpětně domýšlel.
44. Z uvedených důvodů jsou irelevantní vyjádření žalobkyně ze dne 10. 11. 2023, zjevně uplatněné v reakci na nález Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21.
45. Ústavní soud zrušil uplynutím dne 31. 12. 2023 ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii ve slovech „*jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a*“. V bodech 31. až 36. Ústavní soud přednesl obecná východiska týkající se obsahu práva na přístup k soudu a právu na právní pomoc. V bodech 37. až 52. se pak konkrétně zabýval napadeným ustanovením zákona o advokacii a dospěl k závěru, že toto neobstojí již při provedení prvního kroku testu proporcionality, tj. při posouzení, zda je způsobilé dosáhnout zamýšleného cíle. V bodě 49. Ústavní soud uvedl, že „*napadené ustanovení zákona o advokacii tím, že právo na určení advokáta Komorou k poskytnutí právní služby omezuje pouze na žadatele, u nichž to odůvodňují jejich příjmové a majetkové poměry, představuje nepřípustnou libovůli, neboť paušálně vylučuje z práva na přístup k soudu a práva na právní pomoc osoby, které si nemohou zajistit právní pomoc advokáta na základě jiných důvodů. Jak již bylo uvedeno, právo na přístup k soudu je esenciální součástí práva na spravedlivý (řádný) proces a tedy práva na soudní ochranu garantovaného v čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Jeho nezbytným předpokladem je právo na právní pomoc garantované v čl. 37 odst. 2 Listiny. Tato základní práva náleží každému, a to pro jakýkoliv typ řízení před soudy či jinými státními orgány či orgány veřejné moci. Omezení těchto základních*

práv pouze na nemajetné osoby je v rozporu jak s obsahem těchto ustanovení Listiny, tak i v jejich spojení s čl. 3 odst. 1 Listiny, podle kterých základní práva a svobody náleží všem osobám (včetně) "bez rozdílu" majetku." V bodě 54. pak Ústavní soud k odkladu vykonatelnosti nálezu k datu 31. 12. 2023 vyslovil, že „tím vytvořil zákonodárci dostatečný časový prostor pro přijetí zákonné úpravy, která bude již ústavně souladná. Při nové zákonné úpravě bude také třeba, aby zákonodárce přihlédl ke znění ostatních ustanovení zákona o advokacii upravujících postup při určení advokáta Komorou k poskytnutí právní pomoci, která nebyla návrhem napadena, avšak s napadenou úpravou úzce souvisí, zejména pak k ustanovení § 23 odst. 3.“

46. I s přihlédnutím k uvedenému nálezu lze uzavřít, jak je ostatně konstatováno v nálezu, že protiústavnost části ust. § 18c odst. 1 zákona o advokacii, spočívající ve slovech „jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují“ byla Ústavním soudem shledána v tom, že tato část zákonného ustanovení vylučovala žadatele, kteří se nemohou právní pomoci domoci z jiných důvodů než příjmových a majetkových. Z hlediska otázky úhrady nákladů na advokáta (ať již žadateli, státem či žalovanou), které v důsledku nálezu Ústavního soudu bude patrně nutné legislativně upravit (nelze nevidět souvislost ust. § 23 odst. 3 zákona o advokacii), je nasnadě, že situace či poměry takových žadatelů musejí být zřejmé a bude na žadatelích, aby je v žádosti předestřeli.
47. Ve vztahu k napadenému rozhodnutí soud proto neměl důvod napadené rozhodnutí zrušit, jestliže žalovaná vycházela z podané žádosti, z níž nebylo zřejmé, zda žalobkyně žádala o určení advokáta jediné pro odmítnutí služby oslovenými advokáty, aniž by nebylo potřebné zjišťovat její příjmové a majetkové poměry jak na základě náležitostí formalizované žádosti či případně i neustanovení advokáta soudem. Žalovaná tak z uvedených podkladů řízení nemohla dospět k jinému závěru, než že žalobkyně nesplnila jednu z kumulativních podmínek ust. § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 1 a odst. 4 zákona o advokacii (neprokázala neustanovení advokáta soudem), a tento závěr tak byl v podmínkách jí podané žádosti učiněn v souladu se zákonem.
48. Z uvedených důvodů Městský soud v Praze podanou žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
49. Výrok o nákladech řízení je dán ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, soud jí proto nepřiznal náhradu nákladů řízení a žalované náklady v souvislosti s řízením u soudu nad rámci její běžné činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 15. listopadu 2023

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

JUDr. Naděžda Řeháková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.